

Helsingin kaupunki
Pelastuslaitos

Asumisturvallisuuden omavalvonnan toimintaohje

OMAVALVONTA

Tämän toimintaohjeen tarkoituksena on tukea kiinteistöjä oman turvallisuustasonsa arvioinnissa.

Omaavontalomake tulee täyttää tutustuen kiinteistöön esimerkiksi turvallisuuskävelyn muodossa. Lomakkeen jokaisessa osa-alueessa on lisäselvitystilaa, johon voitte halutessanne tarkentaa vastauksianne. Lomake on saatavilla tulostettavassa muodossa Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internetsivuilta www.hel.fi/pel -> **Omaavontala asuinkiinteistöt**. Omaavontalomakkeita voi noutaa myös Kallion keskuspelastusaseman valvomosta (Agricolankatu 15 A, avoinna 24 h/vrk).

Omaavontannon voi palauttaa joko taloyhtiön hallituksen jäsen, isännöitsijä tai joku muu hallituksen valtuuttama taho. Omaavontannon tulisi suorittaa ensisijaisesti taloyhtiön hallitus. Omaavontannon yhtenä tärkeimpänä tarkoituksena on antaa taloyhtiön hallitukselle tietoa heidän vastuustaan taloyhtiön turvallisuusasioista.

Lisätietoa asumisen turvallisuudesta on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta <http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet> -> Ohjeita kerrostaloasukkaille sekä Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatietaa/Paloturvallisuus>

Lisätietoa pelastussuunnitelman laadinnasta on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta <http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet> -> Sisäasiainministeriön ohje asuinkiinteistön pelastussuunnitelman laadinnasta sekä SPEK:in internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatietaa/Pelastussuunnitelma>

OMATOIMINEN VALVONTA JA TURVALLISUUSVIESTINTÄ

Asuintaloihin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa, tulee laatia pelastuslain (379/2011 15 §) mukainen pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelman sisältöä tarkentaa Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011 2 §).

1. Vastuunjako

Pelastussuunnitelmassa tulee mainita kaikkien kiinteistössä toimivien vastuut selkeästi, jotta kukin kiinteistössä toimiva taho ymmärtäisi oman vastuunsa talon turvallisuusasioissa. Vastuut tulisi olla selkeästi ilmaistuna esimerkiksi taulukon muodossa.

2. ja 3. Omatoiminen valvonta

Omatoiminen valvonta tarkoittaa sitä, että pelastussuunnitelman toteutumista valvotaan käytännössä ja että turvallisuuspuutteiden ilmoittamiselle on olemassa oma menetelmä. Saadut ilmoitukset tulee käsitellä ja puutteet tulee korjata. Saatuja ilmoituksia voidaan käyttää esimerkiksi riskienarvioinnin päivittämiseen vuosittain.

Kiinteistöön voidaan nimetä erillinen turvallisuustiimi, jonka tehtävänä ovat kiinteistön turvallisuusasiat. Lisätietoa turvallisuustiimistä on saatavilla SPEK:in internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Varautuminen-ja-vss/Pelastussuunnitelma/Taloyhtion-turvallisuustiimi>

4. Pelastussuunnitelmasta tiedottaminen

Suunnitelmasta tulee jakaa vähintään käytännön toimintaohjeet ja ennaltaehkäisyohjeet jokaiselle asukkaalle sekä osallistaa liiketilojen vuokralaiset pelastussuunnitelman laadintaan. Pelastussuunnitelmaa voidaan käydä läpi esimerkiksi talkoiden yhteydessä ja tutustua talon turvallisuusjärjestelyihin, kuten väestönsuojaan.

Porrashuoneessa ilmoitustaululle suositellaan tulostettavan yleinen turvallisuusohje. Yleisohje on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta <http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet> -> **Yleinen turvallisuusohje**

PELASTUSSUUNNITTELU

5. ja 6. Kiinteistön erityispiirteet ja pelastussuunnitelman ajantasaisuus

Kiinteistössä tunnistetut riskit tulee dokumentoida pelastussuunnitelmaan. Riskien tunnistamisessa tulee huomioida kiinteistön erityispiirteet. Mikäli esimerkiksi kiinteistön vuokraliiketilassa säilytetään kemikaaleja, tulee kemikaaleista aiheutuvat riskit tunnistaa osana kiinteistön pelastussuunnitelmaa. Keskeisiä pelastussuunnitelmassa huomioitavia onnettomuusriskejä ovat tulipalo, vesivahinko tai muu LVIS-tekniikan häiriötilanne (lämpö, vesi, ilmanvaihto ja sähkö), tapaturma, luonnononnettomuus, ulkoiset vaaratilanteet (kuten lähi-alueella sattuva tulipalo tai kemikaalivuoto) sekä poikkeusolot. Riskiarvio tulee päivittää tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Pelastussuunnitelman yhteystiedot tulee pitää ajan tasalla.

Lisätietoa riskienarviosta on saatavilla SPEK:in internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatietaa/Pelastussuunnitelma/Malli-ja-lomakkeet> -> **Riskienarviointilomake**

Poikkeusolot

- Poikkeusoloilla tarkoitetaan esimerkiksi Suomeen kohdistuvaa aseellista hyökkäystä ja sen välitöntä jälkitila sekä erityisen vakavaa tapahtumaa tai suuronnettomuutta, johon liittyy välitöntä uhkaa ihmisten hengelle, terveydelle ja omaisuudelle.

7. ja 8. Riskien ennaltaehkäisy

Pelastussuunnitelmassa tulee olla mainittuna kuinka tunnistettuja riskejä on mahdollista ennaltaehkäistä. Esimerkiksi vesivahingon ehkäisemiseksi voidaan tiedottaa asukkaita, että he eivät jättäisi pesukonetta käyntiin poistuesaan kotoa.

Lisätietoa riskienarviosta on saatavilla SPEK:in internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatietaa/Pelastussuunnitelma/Malli-ja-lomakkeet> -> **Riskienarviointilomake**

9. Toimintaohjeet vaara- ja onnettomuustilanteessa

Pelastussuunnitelmassa tulee olla käytännön toimintamallit tunnistettuihin vaara- ja onnettomuustilanteisiin. Esimerkiksi mitä asukkaan tulee tehdä vesivahingon sattuessa ja kenelle ilmoittaa sekä tärkeät puhelinnumerot. Esimerkkejä toimintaohjeista on saatavilla SPEK:in internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Varautuminen-ja-vss/Pelastussuunnitelma/Malli-ja-lomakkeet> -> Pelastussuunnitelman liitteet

10. Väestönsuojelu ja poikkeusolot

Normaaliaikana kiinteistöjen vastuulla on ylläpitää omaa kykyään väestönsuojeluun. Mikäli kiinteistöllä ei ole omaa väestönsuojaa, tulee pelastussuunnitelmassa esittää mihin asukkaat suojautuvat poikkeusoloissa. Lisätietoa väestönsuojelusta on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/V_est_nsuojelu sekä http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Onnettomuuksien+ehk_isy/Omatoiminen+varautuminen/Vaestonsuojanhoitajan+tietopankki ja lisäksi SPEK:in internet-sivuilta <http://www.spek.fi/Suomeksi/Varautuminen-ja-vss/Pelastussuunnitelma/Malli-ja-lomakkeet>

RAKENTEELLINEN SEKÄ TEKNINEN PALOTURVALLISUUS

11. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Kysymyksiin vastaaminen tulisi suorittaa kiinteistöön tutustumalla. Tutussakin ympäristössä voi havaita uusia puutteita. Kiinteistössä havaitut puutteet tulee selvittää lomakkeen lisäselvitystilaan. Lisäksi pelastusviranomainen suosittelee sopimuspalokunnan käyttöä turvallisuuskävelyn yhteydessä. Lisätietoja sopimuspalokunnista löytyy pelastuslaitoksen lähettämän kirjeen yhteydessä.

Palo-osastointi

- Palo-osastoinnin tarkoituksena on rajoittaa tulipalon leviäminen rakennuksessa. Asuinkiinteistössä palo-osastoidaan yleensä porrashuoneet, ullakot, kellarit, irtaimistovarastot, tekniset tilat, väestönsuojat sekä jätehuoneet. Myös asunnot ovat omia palo-osastojaan. Palo-osastoa rajoittavat seinä- ja kattorakenteet sekä palo-ovi. Yleensä asunnon ovi porrashuoneeseen on palo-ovi. Yleisimmin palo-oven merkinnän löytää oven saranapuolen sivulta. Mikäli kahden palo-osaston läpi on johdettu kaapeleita tai putkia, läpimenojen tiiveys tulee tarkastaa. Läpivienti on korjattava vastaamaan rakenteen palonkestoikävaatimusta. Lisäksi tulee varmistua, että palo-ovet ovat suljettuja. Mikäli palo-ovet pidetään auki, tulee ne varustaa automaattisella suljinlaitteistolla.

Jäteastioiden sijoittelu kiinteistössä

- Rakennuksen jäteastiat on sijoitettava vähintään 8m päähän rakennuksen aukollisesta seinästä. Jäteastioissa on suuri palokuorma ja esimerkiksi jäteastioiden palaessa rakennuksen seinustalla, tulipalo leviää todennäköisesti myös rakennukseen. Mikäli yhtiössä ei ole tilaa sijoittaa jäteastioita yli 8 m päähän, tulee jäteastiat suojata rakenteellisesti, jotta tulipalo ei leviäisi astioista rakennukseen.

12. – 15. Ilmanvaihtokanavat ja – laitteistot

- Kiinteistön ilmanvaihtokanavat tulee nuohota riittävän usein, jotta kanavat eivät aiheuttaisi tulipalon vaaraa. Pelastusviranomainen suosittelee ilmanvaihtokanavien nuohousta 10 vuoden välein. Muut ilmanvaihtolaitteet tulee huoltaa säännöllisestivalmistajan ohjeiden mukaisesti.
- Mikäli kiinteistössä on koneellinen tuloilma, tulee porrashuoneissa olla yleensä IV-hätä seis kytkin. Asukkaille on opastettava IV-hätä seis kytkimen toiminta ja sijainti. Tulipalossa tuloilma tulee sulkea palon rajoittamiseksi.
- Ammattimaisen ravintola rasvakanavat tulee puhdistaa säännöllisesti.

16. Rakennuksen käyttötarkoitus

Rakennuksen ja sen osien tulee olla rakennusluvan mukaisessa käyttötarkoituksessa. Esimerkiksi autohalliin ei saa rakentaa ilman rakennuslupaa varastoa. Mikäli kiinteistöllä ei ole varmuutta tilan käyttötarkoituksesta, tulee kiinteistön olla yhteydessä Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirastoon. Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston yhteystiedot löytyvät oheisesta internet-sivustosta <http://www.hel.fi/hki/Rakvv/fi/Yhteystiedot>

17. Pelastustie

Mikäli kiinteistöön on rakennusluvassa vaadittu pelastustie, tulee pelastustie pitää aina ajokuntoisena. Pelastustie tulee olla merkitty tieliikenneasetuksen mukaisesti. Muita reittejä kuin virallisia pelastustieitä ei saa merkitä pelastustiemerkinnällä. Ohje pelastustieitä varten on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta <http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet-ja-lomakkeet->pelastustieohje>.

18. ja 19. Palovaroittimet ja -ilmoittimet

Jokaisessa asunnossa tulee olla vähintään yksi toimiva ja testattu palovaroitin alkavaa 60 m² ja kerrosta kohden. Kiinteistön vastuulla on tiedottaa asukkaita

säännöllisesti palovaroittimien hankinnasta ja ylläpidosta. Ohje palovaroittimien asennukseen sekä ylläpitoon on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta [http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet -> palovaroitinohje](http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet->palovaroitinohje).

Mikäli palovaroittimet on korvattu sähköverkkoon kytketyllä palovaroitinjärjestelmällä tai paloilmotimella, laitteet tulee pitää kunnossa huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Laitteen kunnossapidosta vastaa kiinteistö. Ohje paloilmotimen käyttäjää varten on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta [http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet -> Automaattisen paloilmotimen ohje kiinteistön käyttäjille](http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet->Automaattisen-paloilmotimen-ohje-kiinteistön-käyttäjille).

20. Muu turvallisuustekniikka

Mikäli kiinteistössä on muuta turvallisuustekniikkaa, tulee laitteet pitää kunnossa huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Kaikista laitteiden huolto- ja ylläpitotoimista suositellaan pidettävän päiväkirjaa. Mikäli kiinteistössä ei ole kysymyksen mukaista tekniikkaa, lomakkeeseen vastataan "Ei koske meitä".

Alkusammuttimet

- Käsiammuttimet tulee tarkastuttaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) vahvistamassa käsiammuttinliikkeessä kahden vuoden välein. Mikäli sammuttimet altistuvat kosteudelle, tärinälle, lämpötilojen vaihtelulle tai pakka- sille, tulee käsiammuttimet tarkastaa vuoden välein. Pikapalopostien toiminta on testattava huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Pikapalopostien toiminta suositellaan testattavan vähintään kerran vuodessa.

21. Väestönsuojat

Rauhan aikana väestönsuojaa voidaan käyttää esimerkiksi varastona. Suojan on oltava sellaisessa kunnossa, että sen käyttöönotto onnistuu 72 tunnissa.

Mikäli kiinteistössä ei ole nimettyä väestönsuojanhoitajaa, pelastussuunnitelmassa tulee olla ohjeet väestönsuojan käyttökuntoon saattamiseksi. Jokaisessa väestönsuojassa tai vuoden 1954 määräysten mukaisissa sirpalesuojissa on oltava tarvittavat välineet ja varusteet suojan käyttöönottamiseksi, henkilöiden suojaamiseksi sekä sortumatilanteessa ulos kaivautumiseksi. Ohje väestönsuojan materiaaleja sekä tiiveyskoetta varten on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Vest_nsuojelu/Omatoiminen+varautuminen/Vaestonsuojanhoitajan+tietopankki

22. Liiketilojen vuokralaiset

Mikäli kiinteistössä on muuta toimintaa esimerkiksi liiketiloja, vuokralaiset on osallistettava pelastussuunnitelman laadintaan. Pelastussuunnitelmassa tulee olla kerrottuna mahdollisten liiketilojen vuokralaisten erityispiirteet sekä liiketilojen vuokralaisten vastuut kiinteistön turvallisuusasioista.

23. Autosuoja

Yli 60 m² autosuojassa ei saa säilyttää muuta kuin ajoneuvoja. Tilassa ei saa säilyttää esimerkiksi autonrenkaita. Mikäli autosuoja on alle 60 m², saa suojassa säilyttää esimerkiksi auton huoltoon tarkoitettuja työkaluja sekä yhden vaihtorengaskerran/autopaikka. Lisätietoja on saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta [http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet -> Autosuoja ohje](http://www.hel.fi/hki/Pela/fi/Ohjeet+ja+lomakkeet->Autosuoja-ohje)

24. Autosuojan turvallisuustekniikka

Autosuojaan voidaan vaatia rakennusluvassa erilaista turvallisuustekniikkaa. Yleisimpiä ovat alkusammuttimet, poistumistiemerkkivalaistus sekä automaattinen paloilmotinlaitteisto. Autosuojassa sijaitsevaa turvallisuustekniikkaa tulee huoltaa ja ylläpitää valmistajan ohjeiden sekä huolto- ja kunnossapito-ohjelman mukaisesti.

Tunnista asumisympäristösi riskit!

Porttikäytävä ei ole oikea paikka jäteastioille!

Kaasussa on aina omat vaaransa! Huomioi turvallinen säilytys!

Mikä tahansa massa ei tiivistä läpivientejä!

Vain virallinen pelastustie on syytä merkitä! Tämä ei ole pelastustie!

Helsingin kaupunki Pelastuslaitos

HELSINKILÄISTEN OMATOIMISTA VARAUTUMISTA TUKEVA SOPIMUSPALOKUNTIEN TOIMINTA

Tarvittaessa voitte pyytää apua helsinkiläisiltä sopimuspalokunnilta omavalvonnan tekemiseen. Asuinrakennuksen omatoimisen varautumisen asiantuntijatuki sisältää asuinrakennuksen turvallisuuskierroksen asuintalon edustajien kanssa.

Lisäksi sopimuspalokunta avustaa lomakkeen täytössä. Tuki on taloyhtiöille maksutonta. Sopimuspalokunnat toimivat paikallisina pelastustoimen asiantuntijoina. Sopimuspalokunnilla ei ole viranomaisvaltuuksia. Sopimuspalokuntien yhteystiedot löytyvät pelastuslaitoksen lähettämästä kirjeestä.

Tässä omavalvontatyössä mukana ovat Haagan VPK, Helsingin VPK, Laajasalon VPK, Lautasaaren VPK, Malmin VPK, Marjaniemen VPK, Oulunkylän VPK, Pitäjänmäen VPK, Pukinmäen VPK, Tammisalon VPK, Tapanilan VPK, Vanhan Käpylän VPK sekä Vuosaaren VPK.

Helsingin pelastusliitto kouluttaa

Helsingin Pelastusliitto ry (HELPE) on pelastusalan kattojärjestö Helsingissä toimiville paloturvallisuustyön ja väestönsuojelutyön rekisteröidyille yhdistyksille. HELPE kouluttaa ja neuvoo asuintalojen isännöitsijöitä, hallituksia ja turvallisuushenkilöstöä. HELPE toteuttaa omavalvonnan koulutustilaisuudet yhteistyössä Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen kanssa. Koulutustilaisuuksien tarkempi ajankohta sekä sijainti löytyvät pelastuslaitoksen lähettämän kirjeen yhteydestä.

Yhteystietoja

Lisätietoa asuintalojen omavalvonnasta antaa palotarkastaja Sebastian De Caro sähköpostitse sebastian.decaro@hel.fi sekä puhelimitse **09 310 30828** arkisin kello **10:00–14:00**

Sopimuspalokuntien sekä Helpe ry:n yhteystiedot ovat saatavilla Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen internet-sivuilta <http://www.hel.fi/hki/pela/fi/Yhteystiedot+ja+palaute/Sopimuspalokunnat>

